

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie z protestu Z. S.,
przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 15 października 2023 r.,
przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 19 grudnia 2023 r.,

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z 25 października 2023 r. (data stempla pocztowego) Z. S. (dalej: „Skarżąca”) wniosła do Sądu Najwyższego protest wyborczy przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu przeprowadzonych 15 października 2023 r.

W uzasadnieniu protestu Skarżąca stwierdziła, że jako głosująca w obwodzie nr [...] w G. składa na podstawie art. 82 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm., dalej: „k.wyb.”) zarzuca naruszenia i wskazuje możliwość popełnienia przestępstwa przeciwko

wyborom, tj. przerwanie ciszy wyborczej, przeprowadzenie wyborów 16 października (poza terminem zarządzonym przez Prezydenta RP) oraz wielokrotne głosowanie w różnych obwodach przez tego samego wyborcę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wynika z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów;
- 2) naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Ponadto wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których je opiera (art. 241 § 3 k.wyb.). Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb. Zgodnie z art. 242. § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym. Warunki pisma procesowego zostały zaś ujęte w art. 125 i nast. k.p.c.

W pierwszej kolejności zważyć należy, że Skarżąca nie domaga się stwierdzenia przez Sąd Najwyższy nieważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. Już tylko z tej przyczyny jej protest winien być pozostawiony bez dalszego biegu, skoro brak w nim niezbędnego elementu, konstytuującego i stanowiącego istotę protestu przeciwko ważności referendum, jakim jest żądanie stwierdzenia jego nieważności.

Niezależnie jednak od powyższego Sąd Najwyższy stwierdza, że osoba wnosząca protest nie może skutecznie podnosić zarzutów o charakterze abstrakcyjnym. Postępowanie w sprawie protestu ma na celu zapewnienie

wyborcom ochrony prawnej przed przestępstwami i deliktami wyborczymi, które utrudniają lub uniemożliwiają im korzystanie z praw wyborczych w nieskrępowany i efektywny sposób. Przedmiotem zarzutu powinny być więc takie okoliczności (działania lub zaniechania), wskutek których tak rozumiany własny, rzeczywisty i aktualny interes prawny protestującego doznał naruszenia. Przyjęty model protestu polega na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretnej kontroli ważności referendum, natomiast brak jest podstaw prawnych do prowadzenia przezeń kontroli abstrakcyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19; 30 października 2019 r., I NSW 117/19). Tymczasem Skarżąca powołuje się na niewydanie mu karty do głosowania. Skarżąca nie wskazała jednak konkretnych dowodów na poparcie podniesionych zarzutów.

Sąd Najwyższy stwierdza zatem, że przedstawione przez Skarżącą twierdzenia nie mieszczą się w przedmiocie protestu określonym w art. 82 § 1 k.wyb. Są to raczej osobiste spostrzeżenia Skarżącej ogólnych wydarzeń w państwie, ponieważ wskazuje ona w uzasadnieniu ogólne sformułowania, które w jej ocenie miały miejsce. Sąd Najwyższy podkreśla ponownie, że nie zostały nadto przedstawione żadne dowody, które stanowiłyby potwierdzenie zaistniałych okoliczności. W proteście brak jest też konkretnego wskazania, jakie przestępstwo zostało popełnione i czy miało ono bezpośredni wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników referendum. Skarżąca nie spełniła tym samym ustawowego wymogu polegającego na konieczności wykazania, że zarzucane naruszenia rzeczywiście miały wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników głosowania. Skarżąca uchybiła tym samym obowiązkowi wynikającemu z art. 241 § 3 i art. 243 § 1 k.wyb.

Z powyższych względów, na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. postanowiono o pozostawieniu protestu bez dalszego biegu.

[SOP]

(r.g.)

